

[Halfdan Hendriksen.]

eller to dage til ved tre behandlinger at færdiggøre endog særdeles vigtige lovforslag. Man kan naturligvis sige, at det burde vi ikke have fundet os i. Det har vi nu imidlertid, også og ikke mindst fordi det hyppigt har drejet sig om lovforslag, hvis betydning for samfundet var af en sådan karakter, at en forsinkelse i vedtagelsen blot på nogle få dage kunne have voldt betydelige vanskeligheder for hele samfundet. At folketinget ved denne lejlighed har ændret sin sædvanlige praksis og oversendt os dette forslag i rimelig tid, er vi naturligvis meget taknemlige for. Vi ser heri en ridderlig gestus overfor en dødsdømt.

Jo, vi kan godt her i landstinget — når man klargør sig baggrunden for vort arbejde — være den indsats bekendt, vi har øvet. Dette har jeg ønsket at fastslå i forbindelse med forhandlingerne om landstingets udslettelse. Landstinget går ned og er rede til at gå ned, men landstinget går ned med flaget vejende.

I forbindelse med den foreslåede nyordning af rigsdagen vil jeg gerne pege på den folkeafstemning, jeg før berørte, og som af mit parti betragtes som en vis form for erstatning af tokammerssystemet — omend måske, når alt kommer til alt, en noget spinkel erstatning. Vi ser i en folkeafstemning en sikkerhedsventil overfor en altfor ensidig lovgivning, der kan tænkes forsøgt gennemført af en regering, der har rent flertal i rigsdagen, og som bruger sin magt til at prøve på at gennemføre love af vidtrækkende betydning uden at have sikkerhed for, at befolkningens flertal på de pågældende områder står bag regeringen. I sådanne tilfælde kan der ifølge forslaget gribes ind af et mindretal i rigsdagen og af vælgerne.

I forslagens § 42 står, at når et forslag er vedtaget af folketinget, kan $\frac{1}{3}$ af folketingets medlemmer begære folkeafstemning om forslaget. Folkeafstemning skal da afholdes tidligst 12 og senest 18 søgnedage efter, at statsministeren har udsendt bekendtgørelse, samtidig med at det pågældende lovforslags indhold offentliggøres. Kun forslag, der er vedtaget af folketinget, kan komme ud til folkeafstemning.

Under forhandlinger i forfatningskommissionen om betingelserne for forkastelse af et lovforslag ved folkeafstemninger har der gjort sig forskellige opfattelser gældende,

og jeg kan roligt sige, at forhandlingerne har været lange og trætte. Fra den side i rigsdagen, jeg repræsenterer, har vi lagt afgørende vægt på, at den del af vælgerne, der var i stand til at forkaste forslaget, ikke blev ansat højere end til 30 pct., hvad der er accepteret fra alle sider. Dette vil altså sige, at hvis et flertal af de i folkeafstemningen deltagende vælgere — dog mindst 30 pct. af samtlige stemmeberettigede — stemmer imod lovforslaget, er dette forkastet.

At en række lovforslag undtages fra folkeafstemninger, således finanslove, tillægsbevillingslove og skattelove, er forståeligt. Jeg tror iøvrigt ikke, at folkeafstemninger hyppigt vil komme til anvendelse, men jeg tror derimod, at bevidstheden om, at en folkeafstemning er en mulighed, i adskillige tilfælde vil stemme sinde hos en flertalsregering til eftertanke og medføre, at der fra flertallets side søges skabt et bredere grundlag for de pågældende lovforslags vedtagelse, altså med andre ord vises en vis imødekommenhed overfor oppositionens synspunkter.

Også om ændringerne i tronfølgeoven har divergerende anskuelser været gjort gældende. Fra konservativ side har vi set med visse betænkeligheder på spørgsmålet om at ændre den bestående tronfølge af 1853, men alt vel overvejet finder vi, at man ikke alene ikke kan forkaste den form for tronfølge, der er anført i forslagens § 2, og til hvilken der er givet tilslutning fra samtlige demokratiske partier, men at det — når alt kommer til alt — må siges at være rimeligt og forståeligt, at tronen arves i direkte linie af et kongebarn og således, at en prinsesse også, såfremt kongeparret ikke har sønner, kan arve tronen. Den ordning, der er foreslået, er på dette område i overensstemmelse med de regler, som gælder bl. a. i Holland og i England, og disse regler ønskede vi ikke at forlade, så kan det ærede medlem hr. Hans Hansen kalde det stædighed, eller hvad det nu er, det ærede medlem vil kalde det; vi gennemførte i hvert fald vort standpunkt.

Jeg kan iøvrigt i denne sag henholde mig til de udtalelser, mit partis ordfører i folketinget har fremsat, også og ikke mindst om den nuværende tronfølge og hans forhold. Det er for os en selvfølge, at ændringer i tronfølgeoven ikke må få større konsekven-